

Briselē, 2016. gada 19. decembrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2013/0140 (COD)

10755/1/16
REV 1 ADD 1

AGRI 381
VETER 66
AGRILEG 103
ANIMAUX 19
SAN 286
DENLEG 65
PHYTOSAN 18
SEMENCES 9
CODEC 985
PARLNAT 365

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā nolūkā pieņemt EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK un 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontroļu regula)

– Padomes paskaidrojuma raksts
– pieņemts Padomē 2016. gada 19. decembrī

I. IEVADS

1. Komisija 2013. gada 6. maijā iesniedza Eiropas Parlamentam un Padomei iepriekš minēto priekšlikumu, kura pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 43. panta 2. punkts, 114. pants un 168. panta 4. punkta b) apakšpunkts (parastā likumdošanas procedūra) ¹.
2. Eiropas Parlaments (EP) pieņēma nostāju pirmajā lasījumā 2014. gada 15. aprīlī ². Ir notikušas apspriešanās ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, un tās sniedza atzinumus attiecīgi 2013. gada 16. un 17. oktobrī un 2013. gada 29. novembrī.
3. Apvienotā veterinārijas un fitosanitārijas ekspertu ekspertu darba grupa, Galveno veterinārijas speciālistu darba grupa un Lauksaimniecības padomnieku/atašeju darba grupa priekšlikumu izskatīja trīsdesmit septiņas reizes vairāku prezidentūru laikā.
4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I) vienojās par sākotnējām sarunu pilnvarām, kuras Padome pēc tam 2015. gada 26. oktobrī apstiprināja kā vispārēju pieeju ³. Šīs pilnvaras vēl tika pārskatītas 2016. gada 18. maijā ⁴ un 2016. gada 10. jūnijā ⁵.
5. Pēc vairākām tehniskām sanāksmēm un neformāliem dialogiem, kas notika Luksemburgas un Nīderlandes prezidentūras laikā, desmitajā dialogā 2016. gada 15. jūnijā starp abiem likumdevējiem tika panākta pagaidu vienošanās par kompromisa tekstu nolūkā panākt agrīnu otrā lasījuma vienošanos. Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I) kompromisa tekstu apstiprināja 2016. gada 22. jūnijā ⁶.

¹ 9464/13 + ADD1 +ADD 2.

² 8304/14.

³ 13242/15+ 13181/15 + 13209/15.

⁴ 8121/16+ ADD1 līdz ADD5.

⁵ 8346/16.

⁶ 10248/16 + ADD1.

6. Eiropas Parlamenta Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas priekšsēdētājs 2016. gada 12. jūlijā nosūtīja Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam adresētu vēstuli, kurā norādīja, ka, ja Padome pieņems savu nostāju pirmajā lasījumā saskaņā ar šai vēstulei pievienoto tekstu, viņš plenārsēdē ieteiks Parlamentam, ka otrajā lasījumā Padomes nostāja būtu jāpieņem bez grozījumiem – pēc tam, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti.
7. Padome politisku vienošanos par kompromisa tekstu panāca 2016. gada 10. oktobrī ⁷.

II. MĒRKIS

Regulas priekšlikuma vispārējais mērķis ir vienkāršot un racionalizēt pastāvošo Regulas (EK) Nr. 882/2004 tiesisko regulējumu, gandrīz visus lauksaimniecības un pārtikas ķēdes sektorus aptverot vienā noteikumu kopumā, kas piemērojams attiecībā uz oficiālajām kontrolēm; dažos sektoros – piemēram, augu veselības, augu reproduktīvā materiāla, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu vai bioloģiskās ražošanas sektorā – pašlaik kontroles reglamentē atsevišķi noteikumi. Regulas mērķis ir arī uzlabot to oficiālo kontroļu efektivitāti, ko dalībvalstis veic visā lauksaimniecības un pārtikas ķēdē, tā, lai krīzes situācijās būtu iespējams reaģēt ātri, tajā pašā laikā līdz minimumam samazinot slogu operatoriem; tālab regulā ir paredzēts, ka šādas kontroles jāveic attiecībā uz visiem operatoriem, pamatojoties uz risku un ar atbilstīgu biežumu.

III. PADOMES PIRMĀ LASĪJUMA NOSTĀJAS ANALĪZE

1. Vispārīgi apsvērumi

Kompromisa teksts, par kuru Padomē tika panākta politiska vienošanās, pilnībā atspoguļo abu likumdevēju panākto vienošanos. Tajā ir saglabāti Komisijas priekšlikuma mērķi un vienlaikus ņemti vērā svarīgākie grozījumi, ko Eiropas Parlaments pieņēma pirmajā lasījumā.

⁷ 12175/16 + ADD1.

2. Galvenie jautājumi

a) Darbības joma

Komisija atgādināja, ka, lai gan Regulā (EK) Nr. 882/2004 ir paredzēts vispārējs satvars oficiālām kontrolēm barības un pārtikas aprites tiesību aktu, dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumu sektoros, vēsturisku apsvērumu dēļ kontroles attiecībā uz dzīvnieku veselību (paredzētas gan vietējo, gan importēto preču pārbaudei) un kontroles attiecībā uz veterināro zāļu atliekām joprojām tiek reglamentētas atsevišķi. Tā arī norādīja uz to, ka kontroles dažiem citiem ar lauksaimniecības un pārtikas ķēdi saistītiem sektoriem, piemēram, augu veselību, augu reproduktīvo materiālu (ARM) un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem (DBP), Regulas (EK) Nr. 882/2004 darbības jomā netika ietvertas un ka tām tika izstrādāti konkrēti atsevišķi sektoriālie režīmi. Tāpēc Komisija ierosināja paplašināt Regulas (EK) Nr. 882/2004 pašreizējā tiesiskā regulējuma darbības jomu, lai ietvertu minētos sektorus, kā arī lai skaidri norādītu, ka tajā ietilpst bioloģiskā ražošana, aizsargāti cilmes vietas nosaukumi, aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un garantētas tradicionālās īpatnības, un ģenētiski modificēti organismi (ĢMO).

Padome pauda uzskatu, ka pašreizējā posmā – gaidot jauno Komisijas priekšlikumu par augu reproduktīvo materiālu – iekļaut šajā regulā oficiālas kontroles attiecībā uz augu reproduktīvo materiālu ir pārāgri. Ciktāl ir runa par vidē apzināti izplatītiem ĢMO, Padome vienojās oficiālās kontroles attiecināt vienīgi uz ĢMO apzinātu izplatīšanu vidē dzīvnieku barības un pārtikas ražošanas nolūkos, kā arī izslēgt no piemērošanas jomas pesticīdu lietošanas iekārtu specifiskās kontroles. Turklāt Padome paskaidroja, ka, lai gan šī regula nebūtu jāpiemēro atbilstības pārbaudei, kas attiecas uz Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (lauksaimniecības tirgu kopīga organizācija), tā būtu jāpiemēro, kad saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 89. pantu veiktajās pārbaudēs tiek konstatēta krāpnieciska vai maldinoša prakse attiecībā uz tirdzniecības standartiem.

b) Oficiālo kontroļu finansēšana

Lai gan Komisijas priekšlikumā bija paturēts pastāvošais vispārējais princips – ka dalībvalstīm būtu jāpiešķir pienācīgi finanšu resursi oficiālajām kontrolēm –, tajā tika ierosināts pašreizējo pienākumu paplašināt, nosakot, ka maksas iekasē ne vien no dažiem uzņēmējiem, bet gan no visiem uzņēmējiem jomās, uz kurām attiecas šī regula. Izvirzītais mērķis bija no visiem sektoriem pilnībā atgūt izmaksas, kas radušās oficiālo kontroļu veikšanā, vienlaikus paredzot atbrīvojumus mikrouzņēmumiem. Tajā netika ierosināts saglabāt pašreizējos fiksētos līmeņus, kas noteikti tādu uzņēmēju obligātai inspicēšanai, kuri strādā ar gaļu, zivsaimniecības produktiem, piena produkciju, dzīvnieku barības uzņēmumu apstiprināšanai un (lielākajā daļā gadījumu) kontroļu veikšanai uz robežām. Tā vietā tajā tika ierosināts, ka minētos līmeņus nosaka dalībvalstis, pamatojoties uz vienādām un pārredzamām metodēm.

Padome uzskatīja, ka obligāto maksu sistēmas darbības jomā izmaiņas nav vajadzīgas un ka pastāvošie fiksētie līmeņi būtu jāsaglabā, jo sistēma kopumā ir apmierinoša. Tomēr Padome piekrita, ka tām dalībvalstīm, kuras vēlas maksas iekasēt atbilstīgi radušos izmaksu līmenim un nevis pēc fiksēta līmeņa, būtu jāievēro saskaņoti noteikumi par izmaksu segšanu un aprēķina metodēm. Padome arī piekrita, ka dalībvalstīm vajadzētu būt pienākumam uzlabot nodevu vai maksu aprēķināšanas, iekasēšanas un noteikšanas pārredzamību un apspriešanās ar relevantajām ieinteresētajām personām pārredzamību.

c) Oficiālā veterinārārsta loma

Komisija ierosināja elastīgu pieeju, kas dod iespēju dalībvalstīm nozīmēt personālu, kuru tās uzskata par vislabāk kvalificētu oficiālo kontroļu veikšanai, vienlaikus paredzot pienākumu, ka dalībvalstīm visam personālam ir jānodrošina pienācīga apmācība.

Padome piekrita, ka – lai oficiālās kontroles varētu organizēt efektīvi – būtu jādod dalībvalstīm rīcības brīvība noteikt vispiemērotāko personālu šādu kontroļu veikšanai, ar noteikumu, ka visā lauksaimniecības un pārtikas ķēdē augstā līmenī tiek nodrošināta cilvēku veselības, dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības aizsardzība un ka tiek izpildīti starptautiskie standarti un pienākumi.

Tomēr Padome uzskatīja par vajadzīgu noteikt, ka dalībvalstīm jāvēršas pie oficiālajiem veterinārārstiem konkrētos gadījumos, kad oficiālo kontroļu sekmīga iznākuma nodrošināšanai ir vajadzīgas viņu specifiskās prasmes (piemēram, attiecībā uz dzīvniekiem, gaļu un dažiem citiem dzīvnieku izcelsmes produktiem). Pēc Padomes domām, tam nevajadzētu skart iespēju, ka dalībvalstis var izmantot arī oficiālos veterinārārstus – tostarp oficiālajām kontrolēm attiecībā uz mājputniem un zaķveidīgajiem – vai citas īpaši nozīmētas personas tādos gadījumos, kad saskaņā ar šo regulu tas nav prasīts.

d) Deleģētās un īstenošanas pilnvaras

Ierosinātais tiesību akts būs pamatregula, kas pilnvaros Komisiju, izmantojot deleģētos un/vai īstenošanas aktus, noteikt ievērojamu apjomu attiecīgu detalizētu noteikumu. Izskatot priekšlikumu Padomē, īpaša uzmanība tika atvēlēta ierosinātajiem Komisijas pilnvarojumiem. Lai arī Padome neapstrīdēja un nemainīja pamatregulas principu, liels skaits pantu tika pārstrādāts, lai labāk definētu Komisijas pilnvarojumu.

Turklāt attiecībā uz normām par konkrētiem papildu noteikumiem oficiālajām kontrolēm saistībā ar konkrētām jomām (18.–27. pants), piemēram, tādas gaļas ražošanu, kas paredzēta lietošanai pārtikā, dzīvnieku labturību, augu aizsardzības līdzekļiem vai augu veselību, Padome pamataktā ieviesa daudzus būtiskus elementus un attiecīgā gadījumā piešķīra Komisijai pilnvarojumus.

Visbeidzot, lai nodrošinātu, ka vairāki šai regulai vajadzīgie "būtiskākie" deleģētie un īstenošanas akti, kas pareizi jāpieņem, tiek pieņemti pirms šīs regulas piemērošanas dienas, ir ieviesti pārejas periodi. Tas tāpēc, lai nodrošinātu, ka turpina piemērot spēkā esošos noteikumus, kurus aizstās iepriekš minētie deleģētie un īstenošanas akti, tiklīdz Komisija būs tos pieņēmusi. Tie būtu jāpieņem pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā 3 gadus pēc šīs regulas piemērošanas dienas. Tādējādi tiks nodrošināts, ka nav pārtraukuma, vienlaikus dodot Komisijai pietiekami daudz laika minēto aktu sagatavošanai.

e) Ziņošana par pārkāpumiem

Pēc Eiropas Parlamenta stingra pieprasījuma Padome piekrita šajā regulā iekļaut noteikumus, kas paredz, ka dalībvalstīm ir jābūt ieviestiem mehānismiem, kuri ļauj ziņot par faktiskiem vai potenciāliem šīs regulas pārkāpumiem, par šādas ziņošanas pēcpasākumiem un par ziņojumus sniegušo personu aizsardzību pret atribību, diskrimināciju vai netaisnīgu attieksmi (140. pants).

IV. SECINĀJUMS

Padomes nostāja pirmajā lasījumā pilnībā atspoguļo vienošanos, kas panākta starp abiem likumdevējiem, kā to apstiprina iepriekš minētā Eiropas Parlamenta Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas priekšsēdētāja 2016. gada 12. jūlija vēstule Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam. Pēc tam Padome 2016. gada 10. oktobrī to apstiprināja, pieņemot politisko vienošanos.
